

2016 - Az 2. szám tartalomjegyzéke:

Címlap: XII. MAGYAR KARVEZETŐ KONFERENCIA és FIATAL KARVEZETŐK VERSENYE

100 éve született Gulyás György zenepedagógus, karnagy, iskolateremtő (Béres Károly)	3–4. oldal
Ismét egy fájdalmas búcsú - Elhunyt Joób Árpád (Dr. Gerzanics Magdolna)	5. oldal
A KÓTA a Bartók év jegyében - Interjú Somos Csabával (Kocsis Klára)	6. oldal
XII. Magyar Karvezető Konferencia és Fiatal Karvezetők Versenye a Bartók-év jegyében (Márkusné Natter-Nád Klára) ...	7–8. oldal
A 2016. évi karvezető verseny eredményei (Dr. Kutnyánszky Csaba)	8–9. oldal
Bartók emlékest a PTE Zeneművészeti Intézetében (Törtély Zsuzsa)	9–10. oldal
Az irgalom miséje – Az irgalmasság szentévében, Szőnyi Erzsébet műve az Angolkisasszonyoknál (Köteles György)	10–11. oldal
31-ik Bárdos szimpózium (Kovács Mária)	11–12. oldal
„Dvořák 175” (- pö -)	12. oldal
Egyházzenei Nemzetközi Kórusverseny Jan Vojtassak tiszteletére (- sm -)	13. oldal
Csinta Samu A lélekmentő - Kallós Zoltán első kilencven éve - Könyvajánló (Dr. Fehér Anikó)	13–14. oldal
Egy kis technika... 119. (Dr. Bruckner Adrienne)	14. oldal
NépZeneSzó	

Ha megszólal az induló - CD ismertető (Dr. Gerzanics Magdolna)	15. oldal
Kortárs kórustest I-II. (Kovács Mária)	16. oldal
Egy kis ember kilenc évtizedes életútja - Elhunyt Soós Sándor (Aranyos Károly)	17. oldal
Összefogásból jeles: Szokolay Sándor zeneszerzőre emlékezett Sopron négy kórusa (Keszei Bernadett)	19. oldal
Néked zeng ez a dal (Szabó Józsefné)	19. oldal

KÖSZÖNTJÜK SZÜLETÉSNAPJÁN

- a 70 éves **Dr. KERESKÉNY PYTEL ANNA** karnagyot, zenetanárt (1946. 07. 27.)
- a 75 éves **MOCSKONYINÉ TALLÉR EDIT** karnagyot, zenetanárt (1941. 04. 10.)
- a 80 éves **BOGÁNYI TIBOR** karnagyot, zenetanárt (1936. 05. 15.)
- a 90 éves **KALLÓS ZOLTÁN** Életfa-díjas, Kossuth-díjas népzene kutató, a Nemzet Művésze (1926. 03. 26.)

Sok szeretettel gratulálunk, jó egészséget kívánunk!

ÉVFORDULÓK

- 85 éve** született **SZOKOLAY SÁNDOR** zeneszerző (1931. 03. 30. -2013. 12. 08.)
- 85 éve** született **REMÉNYI JÁNOS** karnagy (1931. 05. 08. -1996. 07. 20.)
- 100 éve** született **GULYÁS GYÖRGY** karnagy (1916. 04. 01. -1993. 11. 11.)
- 5 éve** hunyt el **CSÍK MIKLÓS** karnagy, középiskolai énektanár (1930. 04. 09.-2011. 04. 24.)
- 10 éve** hunyt el **LEGÁNY DEZSŐ** zenetörténész (1916. 01. 19.-2006. 06. 13.)
- 15 éve** hunyt el **FASANG ÁRPÁD** karnagy, zeneszerző, szakközépiskolai igazgató (1912. 06. 30.-2001. 03. 12.)
- 25 éve** hunyt el **HERNÁDI LAJOS** zongoraművész, Kossuth-díjas zenepedagógus (1906. 03. 13.-1986. 06. 29.)
- 25 éve** hunyt el **PÉCSI SEBESTYÉNY** orgonaművész, zenepedagógus (1910. 10. 29. - 1991. 05. 08.)
- 45 éve** hunyt el **IGOR FJODOROVICS SZTRAVINSZKI** zeneszerző (1882. 06. 17. - 1971. 04. 06.)
- 50 éve** hunyt el **JÁRDÁNYI PÁL** zeneszerző, népzene kutató (1920. 01. 30 - 1966. 06. 29.)
- 90 éve** hunyt el **KOESSLER JÁNOS** zeneszerző, zenepedagógus (1853. 01. 01. -1926. 05. 23.)

ZeneSzó

A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége - KÓTA - lapja XXVI. évfolyam. A szerkesztőbizottság elnöke: Márkusné Natter-Nád Klára
Tagjai: Kéry Mihály, Nógrády László, Ruthner Judith, Vajna Katalin, Vass M. Katalin Főszerkesztő: Vadász Ágnes
A szerkesztőség címe: 1011. Budapest, Szilágyi Dezső tér 6. I. em. 4. Tel.: 225 3713, E-mail: kota@kota.hu Postacím: 1537 Budapest, Pf. 406
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. A szerkesztőség fenntartja az írások szellemét és tartalmát nem érintő rövidítések jogát.
A szerkesztőség írásbeli engedélye nélkül a lapban közöltek nem használhatók fel.
Kiadja: A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége - KÓTA. Felelős kiadó: Vadász Ágnes főtítkár
A lap a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelenik meg.
Előállítja: Gál Béla 2112 Veresegyház, Fő út 84. E-mail: asreklam@gmail.com Tel.: (+36-30) 250-2416
HU ISSN 1215-0436
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága 1008. Budapest, Orczy tér 1. Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknel.
E-mail: hirlapelofizetes@posta.hu Faxon: (06-1) 303-3440 További információ: (06-80) 444-444
Egy példány ára 300,-Ft Előfizetési díj egy évre 3000,-Ft (10 szám)

nka
Nemzeti Kulturális Alap

100 ÉVE SZÜLETETT GULYÁS GYÖRGY ZENEPEDAGÓGUS, KARNAGY, ISKOLATEREMTŐ (1916-1993)

„Nincs megalkuvás művészetben és magyarságban”

(Kodály Zoltán)

Gulyás György arspoeticája Kodály Zoltán jelmondata. Két életeleme volt: az alkotás és a harc. Mindig jó ügyet szolgált és munka nélkül nem tudott élni. Körömszakadtáig küzdött a vidék kulturális életének felemeléséért, a tehetségek megmentéséért, a minőségért. Álma volt az énektanárok és karvezetők posztgraduális képzése.

Iskolaépületet hozott létre Bélmegyeren, Énekiskolát Békés-Tarhoson (1946-1954). Neki köszönheti Debrecen a híres Kodály Kórust, a Zeneművészeti Főiskola új épületét, a „Bartók Béla” Nemzetközi Kórusversenyt. Ő hozta létre és tette országos hírűvé a Békés-Tarhosi Zenei Napokat. Az Ő kivételes személyisége és tehetsége nélkül Békés-Tarhos elképzelhetetlen lett volna. A semmiből tudott teremteni, felismerései azonnal akarattá váltak, ötletben, leleményben, lehetetlent nem ismerő, erőben nála nem volt hiány. Szikrázott körülötte a levegő, a közömbösséget nem tűrte, elveiért dühödten tudott harcolni, vakmerő bátorsággal. Furcsa a sors, ami lehetetlennek tűnt, azt mindig meg tudta valósítani! Ami már lehetőség, sőt megvalósulás volt, azt legtöbbször el kellett veszítenie. Mindezek ellenére a vereségek és kudarcok sokaságából mindig talpra tudott állni, sőt egyre elszántabbá vált.

Gulyás György

Gulyás György 1916. április 1-jén született Köröstarcsán. Az itt végzett elemi iskolai tanulmányai után Szeghalmon, majd a Debreceni Református Kollégiumban folytatta a gimnáziumi és kántortanítói felsőfokú tanulmányait. Diplomáját is itt szerezte meg. 1936-1939 között Bélmegyeren kántortanító, közben a Zeneakadémia magántanulója. 1939-1940 Békésen a Debreceni Református Kollégium filiáléjában (gimnázium) óraadó tanár.

1934-től a fellendülő „Éneklő Ifjúság” mozgalom lelkes híveként 1000 tagból álló elemi iskolai kórust szervezett és rádiófelvételeket készített, amelyekre országosan is felfigyeltek. Bárdos Lajos biztatására felvételizett a Zeneakadémiára, ahová felvették a középiskolai énektanári, zeneszerző-karmester szak IV. évfolyamára és felvették az akkor induló Bolyai Kollégiumba is. 1942-ben diplomázott, 1942-1945 között a Debreceni Református „Dóczy” Tanítóképző zenetanára lett (közben pótlólag elvégezte az Apponyi Kollégiumot a Zeneakadémián). A Leányképzőben rövid időn belül kiváló kórust szervezett.

1945-ben emlékiratot nyújtott be az akkori Vallási és Közoktatásiügyi Minisztériumhoz, amelyben olyan iskolaszervezést javasolt a tehetséges gyerekek továbbtanulását illetően, ami kudarc esetén sem rontja továbbtanulási lehetőségüket a felsőoktatásban, (az érettségi után ének-szaktanítói oklevelet lehetett szerezni) amely lehetővé teszi a parasztszármazású értelmiség nevelését (első generációs értelmiség).

Az akkori békéscsabai polgármester vállalta az emlékirat be-

nyújtását a Vallási és Közoktatásiügyi Miniszterhez, illetve annak államtitkárához, Keresztúry Dezsőhöz. Békés község pedig felajánlotta iskolának a tarhosi Wenckheim gróf kastélyát 1946. november 5-én.

Gulyás György megkapta a Minisztériumtól a „Békési Országos Állami Ének és Zenei Szakirányú Líceum és Tanítóképző Intézet és a vele kapcsolatos Gyakorló Általános Iskola és Tanulóotthon” létesítő rendeletét.

A lepusztított üres kastélyt Békés község és a Tarhosi lakosok (kisiparosok, vendéglősök, boltosok, újonnan földhöz jutottak) rengeteg munkával segítték helyrehozni és építeni. Közben Gulyás György és tanárai felkutatták – elsősorban a Békés megyei és a közeli megyék – de rövid időn belül – az egész ország területén jól éneklő, jó zenei hallással rendelkező, tehetséges tanulókat. (zenei alkalmassági vizsgát kellett tenni)

Alapító igazgatóként 1946-ban megnyitotta az ország első fent nevezett típusú intézményét, ahol elsőként a gyakorlatban is megvalósították az énekes alapon történő zenei nevelést, (Kodály Z.-Ádám J.: Módszeres énektanítás a relatív szolmizáció alapján) (1943), amit a későbbiekben Kodály-módszernek neveztek el. Egyedülálló módon ebben az iskolában összekapcsolódott a zenei nevelés, oktatás a közösség formálásával, erősítésével.

1953-ban Kodály Zoltán avatta fel a Tarhosi parkban megépült kiváló akusztikájú zenepavilont, melynek avatásán neves hazai művészek szerepeltek. 1954-ben az ismertség és elismertség ellenére a politika felszámolta az iskolát és megszüntette. Gulyás igazgató nevével és az iskola levélpapírján közzétették a családokkal, hogy az iskola megszűnt, de a gyermekek elhelyezéséről majd gondoskodnak. Ezt a levelet Gulyás György sohasem írta alá! Ezt a világhírig felvitt tarhosi iskolát így is feloszlatták. **Tökéletes vereség! Kieszelni sem lehetne gonoszabbul.**

A tarhosi énekiskola felszámolása után Gulyás György 1954-1966 között a Debreceni Zeneművészeti Szakiskola igazgatója volt, ahol mindjárt kollégiumot is szervezett, hogy a vidéki tehetséges gyermekek is hozzájuthassanak a zene tanulásához. 1955-ben megalapítja a Debreceni Szakiskola Leánykarát (későbbi Debreceni Kodály Kórus elődje). 1983-ig tartó karnagy munkájának köszönhetően a vegyeskarrá alakult kórus számos rangos, nemzetközi díjat nyert vezetésével. (Llangollen I. hely, Arezzo I. és II. díj) 1971-től az ország egyetlen vidéki hivatásos együtteseként koncertezett Európa számos országában.

Gulyás György 1960-ban kigondolta a Debreceni Zenei Hetek programját. A művészeti alázattal és igényességgel összeállított program a korszak nagytekintélyű és elismert kortárs zeneszerzőinek

műveit is tartalmazta. 1961-től kerül megrendezésre Debrecenben a Bartók Béla Nemzetközi Kórusverseny, amely ma is a világ egyik legtekintélyesebb kórusművészeti fóruma.

Kodály Zoltán és Gulyás György

1966-ban a zenei tanárképzés hazai fejlesztésének jegyében újabb iskolatípusként igazgatója lett a szakiskolai szaktanárképzőből kialakuló Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Zene- és Énektanárképző Szak Debreceni Tagozatának. (Kollégiumi férőhely hiányában az iskolában lévő szolgálati lakását ajánlotta fel).

Néhány évvel később (1974-ben) küzdelmes munkájának eredményeként megépült az intézmény korszerű épületegyüttese, az Egyetem téren. Nevéhez fűződik a magas színvonalú oktatói kar megszervezése, ahonnan is 1975-ben önként kérte nyugdíjazását.

1976-ban Ferencsik János biztatására a békésiekkel és a tarhosiak-

Fasang Árpád, Kodály Zoltán, Ménes János és Gulyás György a szakközépiskola névadó ünnepségén

kal összefogva Gulyás György létrehozta, illetve továbbfejleszti a már elindított „Békés-Tarhosi Zenei Napokat” BÉTAZEN, azzal a szándékkal, hogy „Tarhos nevét bevihessük a köztudatba”. A rendezvények művészeti vezetőjeként neves hazai és külföldi személyek és együttesek meghívásával, nem utolsósorban igényes koncepciójával elérte, hogy – Békés-Tarhos – neve újra rangot kapjon zenei körökben. A Zenei Napok rendezvénysorozata ma is országos és európai színvonalú hangversenyekkel, zenei kurzusokkal és az időközben kialakult egyéb művészeti területeken szerzett továbbképzésekkel szol-

gálja az ízlésformálást, a zenepedagógia korszerű módszereinek alkalmazásával a hangszeres és vokális képzést.

Miután Gulyás Györgyöt a Debreceni Kodály Kórus karnagyi teendői alól felmentették, kinevezték a Bartók Béla Nemzetközi Kórusverseny tiszteletbeli elnökévé, a Művészeti Bizottság tagjává. Kórusvezetői tevékenységét azonban folytatta a Debreceni Orvostudományi Egyetem Kórusával, amellyel meghívást kapott Pekingbe, de időközben jelentkező betegsége miatt ez nem valósult meg.

1992-ben megnyitja a XV. Kórusversenyt, de ekkor már egészsége nagyon leromlott. Utolsó koncertjeként Nagyváradon hallhatták (Kodály: Psalmus Hungaricus című művével, amely első alkalommal hangzott el). **1993. november 11-én halt meg**, Debrecen város dízsírjában nyugszik.

„L o b o g ó , szenvedélyes egyéniségnek ismertük, aki tudatában van küldetésének a magyar ugaron. A török idők protestáns vándorprédikátorainak szellemi leszármazottja volt, tűzzel hirdette a kultúra igényét. S ha egyik helyről elkergette a tragikus, pusztító értetlenség,

Kodály Zoltán és Gulyás György

másutt állította fel szószerét”. (Bónis Ferenc 1998.) A zenei élet és a zenepedagógia általános problémáiról fennmaradt írásai, cikkei, tanulmányai, tudományos ülésszakokon vitákban elmondott állásfoglalásai világosan és jól felépítve közvetítik szerzőjük véleményét, elveit, javaslatait. Gondolatai ma is „a megváltozott körülmények között is”, többségükben érvényesek, megszívlelendők, irányt mutatóak. Életműve a nagy előd, Kodály Zoltán zenepedagógiai elvein alapszik, amelynek átültetését a gyakorlatban mindennél fontosabbnak tartotta. Eredményei tanúsítják, hogy érdemes és a jövőre nézve hatalmas jelentőségű volt ezt a nemes célt magára vállalni és megvalósítani.

Szokolay Sándor búcsúbeszédéből idézve: „az idő nemcsak Őt, de minket is megmér, nincs tartozása! Amivel neki tartozunk – az, hogy az itthagyt, a ránhagyott életmű – az időben megállhat!

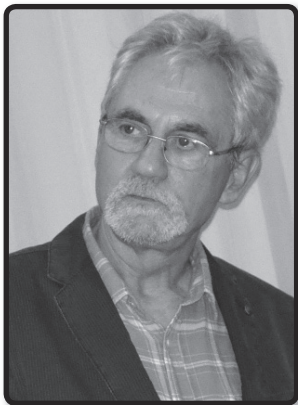
Ha majd az utódlásra méltán rászolgál! Ez pedig az ittmaradottakon múlik.....s ez kötelez bennünket és tiszteletet parancsol.”

Összeállította: **Béres Károly**

a Ceglédi Erkel Ferenc Zeneiskola nyugalmazott igazgatója,
5 évig volt Békés-Tarhosi diák

JOÓB ÁRPÁD

ISMÉT EGY FÁJDALMAS BÚCSÚ

„Élni először itt e világon
s élni utolszor.
Látni a földet, látni csak egyszer
és soha többé.
Állni a fényben, inni meg enni,
csókba fürödni.
Nézni a kék nefelejcsot a szélben,
barna göröngyön.

Érezni gondolatok ragyogását
barna fejemben.
Menni a hegyre az éter elébe,
völgybe leszállni.
Lélekzeni, fölkiabálni rajongva
az égre, a napra.
Aztán egyszerre vad zuhanással összeomolni.”

(Kosztolányi D.: Harsány kiáltások tavaszi reggel)

1946. 02. 24. – 2016. 05. 11.

Megint búcsú, megint elválás, megint belenyugodni abba, hogy nincs többé!

Visszavonhatatlanul szegényebbek lettünk egy nagyszerű emberrel, egy lelkes tudóssal, példamutató élettel.

70 évesen, itt hagyott bennünket **dr. Joób Árpád**, a sokoldalú zenetudós, és az örökké segítőkész, nagyszerű ember. Mindig korai, és mindig váratlan a veszteség, amit valakinek a távozásakor érzünk, de az ő halálával nehezen tudjuk majd a sokkoló hírt elfogadni. Tele volt tervvel, munkával, félig írt könyvvel, egyszóval, élni akarással. Még 7-én zsúrizett és mosolygós arccal tervezte a régió népdalosainak továbbképzését. A hozzátartozó, a munkatárs, a barát, perlekedik... perlekedik és kérdezi: miért? Miért ilyen korán? Nincs válasz.

Ki is volt hát dr. Joób Árpád, akit most annyian siratunk?

Zenei tanulmányait Debrecenben kezdte, a Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakiskolában, később a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Debreceni Tagozatán nyert diplomát, ahol aztán tanított is. Ettől az időtől kezdve, egyre többet és többet vállalt, a legkülönbözőbb zenei területeken. 1970-ben megalapította a Debreceni Délibáb Együttest, ám közben egy évig vendégtanárként Finnországban dolgozott, utána újra itthon, mint tanár, előadó és zenei népművelő, a szónak a legszorosabb, legszebb értelmében.

1982-1987-ig ismét vendégtanár, a finnországi Jyväskylä-i Egyetemen, ahol aztán a későbbiekben, doktori tanulmányait is végezte. Családjával együtt volt ott, de – ahogy többször emlegette –, hiányzott a Délibáb Zenekar, az itthoni barátok, kollégák, és ezért kellett haza jönniük.

12 éven át, a Debreceni Kodály Kórus igazgatója volt, majd 6 évig a Nyíregyházi Főiskola Ének-zene Tanszékének vezetőjeként viselte szíven a népzeneészek képzését. A Magyar Kodály Társaság Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei tagcsoportjának vezetője, a Magyar Kodály Társaság elnökségének tagja és végül, sajnos végül, a Vass Lajos Népzenei Szövetségnek az egyik szakmai elnöke. Jelenlétével, tanácsaival segítette a Szövetség munkáját, nem utolsósorban, kiadványaival gazdagította az előadások repertoárját.

Széleskörű zenei tevékenységében mindig fontos volt a magyar zenei hagyományok ápolása, a megye, az ország, népzenei mozgalmának segítése.

Minderről, – szinte megszámlálhatatlan – hangzó és írott kiadványa, valamint a médiákban elhangzott előadásosorozatai tanúskodnak.

De Joób Árpád nemcsak a külvilágnak, és közelebbi hazájának volt kiváló zenetudósa, hanem csodálatos, gondos férj, családapa, sőt nagyapa. Felesége, a zenében és mindenben nagyszerű társa, gyermekei Emese, Máté és Réka, valamint a tizenegy unoka, mindannyian részesültek általuk, a zene csodálatos megismerésében, hatásában, és közvetve vagy közvetlenül, jelen van mai életükben is.

Az unokák zenei nevelését a nagyapa, Joób Árpád, már születésük előtt megkezdte. Várva az első, gondos szeretettel állított össze kazettát részére. De ez később sem szakadt meg, figyelemmel kísérte érdeklődésüket, a kis hegedűsnek Bartókot, a zongoristának barokk-zenét küldött, és így tovább, állandó, segítőkész jelenléttel az imádott unokák felé.

Fájdalmas a búcsú, de meg kell tennünk. Köszönjük, hogy itt voltál, hogy annyi embert segítettél és szerettél, és annyi ember szerethetett Téged. Köszönjük, hogy oly sok fiataalt vezettél be a zene és a népzene ismeretébe, őrzésébe és terjesztésébe.

Nyugodj békében!

Dr. Gerzanics Magdolna

(Fotó: Birinyi József)

A KÓTA A BARTÓK-ÉV JEGYÉBEN

– 2016 Bartók-éve, idén ünnepeljük születésének 135. évfordulóját. Somos Csabát, a KÓTA művészeti bizottságának vezetőjét, aki három kórus – a Nemzeti Énekkar, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Alma Mater Kórusa és a Vass Lajos Kamarakórus – karnagya, kérdeztük, a KÓTA milyen zenei rendezvényekkel, kórushangversenyekkel készül a Bartók-évre?

– A tavaly nyáron felröppenő hír hallatán – miszerint a 2016-os esztendő központi eseménye Bartók Béla születésének méltó megünneplése lesz – a KÓTA-val igen reprezentatív rendezvénysorozatot állítottunk össze. Talán nem túlzás azt állítani, hogy felvéve a versenyt bármelyik hazai hivatásos szervezettel – énekkarral, zenekarral stb. – példátlanul gazdag hangversenyeket és programokat készítettünk elő, a nagy szerzőre emlékezve.

Januárban, a Magyar Kultúra Napján a szokásos központi hangversenyünkre meghívtuk a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola Zenekarát, amely Bartók Táncszvitjével gazdagította a műsort.

Márciusban a Zeneakadémiával közösen összefogva rendeztünk egy egész napos karvezető-konferenciát, amelyen az élő zenei illusztrációk mellett rendkívül érdekes előadók és témák kaptak helyet Bartókról.

Elérkeztünk a jelenhez s egyben az éve legnagyobb vállalásához: április 24-én a Tavaszi Fesztivállal és a Zeneakadémiával közösködve „Kórusünnep”-et rendeztünk, ahol Bartók vokális zenéjének hihetetlenül nagy szeletét mutattuk be. A fellépő együtteseket és karnagyokat nehéz lenne itt felsorolnom, csak annyit mondok, hogy hazánk legjelentősebb büszkeségeit hallhattuk ezen a kivételes napon.

Ahogy volt már rá példa régebben is: a júliusban rendezendő Bartók Béla Nemzetközi Kórusversenyen is jelen lesz a KÓTA.

Hangversenyekkel, rendezvényekkel nem csak az évfordulót szeretnénk kipipálni. Új értékeket és Bartókkal a jelenbe nyúló kapcsolatot élénkítjük azzal is, hogy új kórusművek írására kértünk fel négy kiváló, ismert magyar zeneszerzőt. Az új művek forrásai Bartók népdalgyűjtéséből születnek újjá.

– Mint művészeti vezető és mint karnagy mely szempontok alapján válogatta a rendezvényeket, a fellépőket és a műsorszámokat?

– Amint a felsorolt programokból is kitetszik, fontosnak tartjuk, hogy az ünnepi év méltó megünneplésébe számtalan jó együttest és előadót vonjunk be. Közöttük is hihetetlenül sok a jó vidéki énekkar, amelyek utaztatása már eddig is soha nem látott logisztikai feladatok elé állított és az év még hátralévő részében is állít minket. Az volt a cél, hogy szeretett szerzőnk ritkán hallható darabjai is felcsendülhes-

senek most. Próbáltuk Bartókot nemcsak mint zeneszerzőt és népdalkutatót, hanem mint embert is példaként a középpontba helyezni.

– A rendezvények egy része már lezajlott, milyen sikerrel?

– Öröm látni, hogy a nagyszabású és a nehezen megvalósítható műsorokra is mennyien vállalkoztak szerte az országban. Viszont rendkívül szomorú, hogy a média alig erőlteti meg magát. Az április 24-i „Kórusünnep”-et terveink szerint párhuzamosan – időben nagyjából egyszerre több helyszínre is bővítettük volna. A Liszt Ferenc téren és a Zeneakadémia épületében tartott hangversenyt szeretnénk volna, ha az MTV úgy közvetíti, hogy közben több vidéki város Bartók-rendezvényével, bevágásokkal tarkítja a nagy ünnepet. Persze úgy látszik, ez nem igazán érdekes, nem igazán „trendi”...

– A Nemzeti Énekkarral, az Alma Materral és a Vass Lajos Kamarakórusral hogyan és mely Bartók-művekkel készült, és miért épp azokat választotta?

– Az Alma Materrel most nincs Bartókunk, a Nemzeti Énekkarral viszont rengeteg van! Nem titok, hogy abban a megtiszteltetésben részesülhettem, hogy 2016. január 1-je óta a nemzeti Énekkar karigazgatója lehetek. Pozíciómnál fogva hihetetlenül erős, Bartókban bővelkedő évadot irányíthatok. A sors keze, hogy első hangversenyemre, melyet a nemzeti Énekkar élén dirigálhattam április 2-án, éppen Nagyszentmiklóson, Bartók szülőhelyén kerülhetett sor. Májusban Kocsis Zoltán karnagy úr keze alá dolgozva természetesen megszólal majd a Cantata profana és a Négy magyar népdal is. Külön öröm számomra, a szintén általam vezetett Vass Lajos Kamarakórus lesz az egyik kiválasztott együttes, amellyel a korábban már említett új Bartók-ihletésű művek egyikét előadhatjuk 2017 januárjában.

– Kell-e még megszerettetni Bartók műveit, kórusműveit, vagy már benne van a közízlésben, a zenei anyanyelvünkben, és mennyiben járulnak hozzá ehhez a KÓTA Bartók-évbéli rendezvényei, hangversenyei?

– Biztos vagyok benne, hogy nagy vállalkozásunk serkentőleg hat számos kórusra, hallgatóra. Véleményem szerint azonban Bartók az ünnepi időszak után se lesz mindenkié. Azok a kollégák, akik eddig is tudásuk legjavát beleadva tanították és terjesztették Bartókot, megerősödve fognak továbbhaladni az úton. A megerősítésre igen nagy szükség van!

– Ön személy szerint szereti-e Bartók zenéjét, kórusműveit, és miért?

– Bartók számomra mindennapi kenyér, amely nélkül nincs élet. Sokat remélek az ünnepi évtől.

Kocsis Klára

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem és a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége – KÓTA szervezésében került megrendezésre a két napos rendezvény a Zeneakadémia Kupolatermében, 2016. március 19-20 között.

Fő támogató: az Emberi Erőforrások Minisztériuma volt.

Az ünnep megnyitó szavait *Dr. Vigh Andrea*, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem rektora mondta, méltatva annak jelentőségét, és további folytatására buzdítva. *Hartyányi Judit* emlékezett a 2002-ben indított első Karvezető konferenciára mely azóta is eredményesen működik köszönhetően Kollár Éva Liszt-díjas karnagy bátor kezdeményezésének.

A jubileumi esztendő egyik legnagyobb jelentőségű eseménye „A Bartók kritikai összkiadás” megindítása. E címmel tartott *Dr. Vikárius László* zenetudós a Bartók Archivum vezetője vetített képekkel alátámasztott érdekes előadást. Szinte hihetetlen, hogy egy-egy mű a megjelenés óta mennyi kiadást, és hány átdolgozást ért meg. Példaként említve, a Tizenöt Magyar Parasztdal 1914-es megjelenését követve 18 kiadást ért meg melyek kisebb-nagyobb változásokat rögzítettek. A változások különlegesen érdekes folyamatát mutatta be az előadó a Kis kece lányom egyik kedvelt népdalának során. Így rövid bepillantást nyerhetett a hallgatóság arról a hatalmas munkáról, amit az Összkiadás megvalósítása jelent.

Dr. Cseri Zsófia „Tiszta forrásból” címmel Bartók: Négy szlovák népdal c. vegyeskari kórusmű előadói kérdéseit vetette föl, CD-n felhangzó zenei alátámasztással. Mindenek előtt felhívta a figyelmet arra, hogy milyen érzékenyen reagált a szerző a környező népek dallamvilágára. Mennyire kifejező és egyedi a versszakok történésének dallami és szövegi kifejezése. Bár a fordítás hüen követi a szöveget, mégis van finom elhajlás a magyar szépirodalmi és a szlovák természetközeli megfogalmazásában. Az előadás, a ritmus, a tempó, a dinamika különösen precíz megfogalmazására hívta fel a gyakorló karnagy a figyelmet, hogy ne az egyéni szándékot, hanem a szerző elképzelését, a tiszta forrást. vegye figyelembe mindenki, aki e remekmű előadását tűzte ki céljául. Nagy érdeklődéssel figyelte a hallgatóság mindazokat az érdekes eltéréseket amit a zenei bemutatók alkalmával négy különböző együttes és karnagyok interpretálásán során lehetett észlelni.

A következő két előadás is Bartók kórusműveivel foglalkozott. Elsőként *Párkai István*: „Bartók férfikari” címmel tartotta előadását. Bevezetőként már megjegyezte, hogy Bartók első, 1903-ban 22 éves korában komponált műve éppen férfikari mű volt, ám a később komponált férfikari művek is nehezek, így azok előadására ritkábban kerül sor.

Ez alkalommal a professzor az egyes művek ismertetése majd elemzése során felhívta a figyelmet – több esetben zongorán megszólaltatva – a nehezebb, kényes intonációs részletekre, mindezzel segítve a karvezetők munkáját.

Hangversenyek műsorán az Egyeneműkarok-ból való válogatás ifjúsági- és női karok előadásában már gyakran szerepel. *Dr. Kutnyánszky Csaba* előadása „Női szerepek Bartók kórusműveiben” sok példa megemlézésére adott alkalmat. Egyrészt Bartók életében szerepet játszott személyek: mindenek előtt az édesanya, híres

művésznők és a feleségek személyében. Másrészt a kórusművekben, már címükben is megemléített különböző hangulateltelő leányszerepet, egyéniséget jelenített meg, sok kedves jelenséget, hangulatot mutatott be a hallgatóságnak.

Dr. Richter Pál előadása: „Bartók jelentősége a magyar és nemzetközi népzeneatudatásban” címmel, a zenetudomány oldaláról világított rá Bartók jelentőségére, aki mint zeneszerző és népzeneatudat, világviszonylatban elismert szakember.

Érzelmi húrokat pendített egy különleges, valóban autentikus film bemutatása, *Birinyi József*: „Eltölt tőlem már minden... Bartók nyomában Erdélyben.” A film eleven képsorokkal és zenével bizonyította a népzeneegyűjtés különös értékét, történelmi jelentőségét és szépségét. A népzeneatudat és filmproducer sokoldalúsága, a modern technika segítségével történelmi múltba vezette a nézőket. *Birinyi József* fáradhatatlan utánjárással jutott el a kis székelyföldi „világvégi” faluba. Kedves közvetlenséggel tudta szóra bírni az idős Szalay Bori nénit, aki Bartók Bélának személyesen énekelte dalait. Ott ültek ismét az egykori óvoda kertjében, az alatt a fa alatt ahol Bartók Béla ült népdal gyűjtése során. A néni azt is elmesélte miként védte meg Bartók Béla fáját a kivágás elől. Elérzékenyülve csodálta a nézőközönség ezt az egyedi, megismételhetetlen élményt.

A jelenbe visszatérve „Bartók és a XXI. századi zeneszerzés kapcsolata” címmel tartottak kerekasztal beszélgetést *Hollós Máté* zeneszerző vezetésével. A résztvevők: *Beischer-Matyó Tamás* zeneszerző, *Fekete Gyula* zeneszerző, *Antal Laura* karnagy és *Somos Csaba* karnagy voltak. A karnagyok azt a szerény aggályukat említették, hogy sok helyen az amatőr együtteseknél a karnagyok még mindig nem mernek hozzányúlani a Bartók művekhez.

A közönség is hozzászólt a beszélgetés folyamatához, és éppen erre válaszul említettek már sok pozitív példát. Közös véleményként alakult ki, hogy Bartók zenéje a magyarság tükré, és feladatunk minél szélesebb körben való megismertetése és megszólaltatása.

A konferencia zárszavát a KÓTA elnöke mondta **dr. Mindszenty Zsuzsánna**

Ünnepi konferencia napot szenteltünk Bartók Béla emlékének, aki 135 éve született- csupán néhány nap választ el születése napjától. Bartók a XX. század egyik legeredetibb és legnagyobb hatású zsenije. Az emlékek mindig fölvetik a kérdést- valójában mi is a teendő egy emlékévben? Hiszen ha csak egy évforduló kedvéért idézzük fel

egy nagy személyiség életét, művészetét, ha csak ilyenkor szorgalmazzuk népszerűsítését, műveinek előadását- az önmagában nem csak kevés, de szégyen is lenne. Bartók esetében bátran mondhatjuk, hogy erről nincs szó. Az elhangzó előadások nagyon sok irányból közelítették meg Bartók személyét, munkáját, műveit, azok előadását, valamint Bartók művészetének továbbélését napjainkban.

Élete és művészete minden korban időszerű- semmiképpen sem egyszerűen muzeális emlékeket elevenítünk föl akkor, amikor egy konferenciát rendezünk a Bartók évforduló kapcsán. Ami számomra érdekessé tette ezt a mai napot, az az, hogy minden előadónál érezhető volt az időn és téren átívelő személyes kapcsolat Bartókhhoz. Ma egy zenész számára Bartók igazodási pont, etalon- ha úgy tetszik; függetlenül attól, hogy előadói oldalról, vagy tudományos oldalról közelít hozzá. Magyarsága megkérdőjelezhetetlen, de ugyanígy megkérdőjelezhetetlen a nemzetközisége is- Bartók a magyar kultúra szerves része. De elismertsége bárhol a világon is vetekszik a legnagyobbakéval.

Pásztory Ditta amerikai barátnője, Agathe Fasset így fogalmazott:

„...Bartók tanár úr volt az eszményképe mindnyájunknak, szobra a nagyságnak és mindennek, ami új, felrázó és hitet lobbantó. (...) Nem én voltam az egyetlen, akinek Bartók mítosz és kultusz volt...”

Balogh Zoltán az Emberi Erőforrások Minisztere a Bartók év budapesti sajtótájékoztatóján januárban azt mondta: *Nem a magyarok teszik híressé Bartókot, hanem ő a magyarságot – „ami az egész világon ismertté tesz bennünket, azt újra és újra fel kell fedeznünk ahhoz, hogy a miénk is maradjon”.*

Ez tulajdonképpen teljes mértékben egybevág a kodályi gondolattal is, miszerint „Kultúrát nem lehet örökölni. Az elődök kultúrája egy-kettőre elpárolog, ha minden nemzedék újra meg újra meg nem szerzi magának.”

Reményeink szerint ez a mai konferencia is ezt a célt szolgálja: kiváló zenésztársaink osztották meg

ma kutatásaikat, tapasztalataikat gondolataikat Bartókról velünk akik itt lehettünk és meghallgathattuk az előadásokat, a kerekasztal beszélgetést, láthattuk a filmet, gazdagodhattunk egymás gondolatai révén és tovább éltejük a Bartóki eszményeket – nem csak az ünnep évében hanem a mindennapokban is.

Hadd zárjam a konferenciát még egy gyönyörű versrészlettel, ezúttal Illyés Gyulát idézve:

„zene csak, zene csak, zene,
a bányamély ős hevével tele,
a „nép jövő dalával” álmodó
s diadalára ápoló,
úgy szabadító, hogy a börtön
falát is földig romboló,
az ígért üdvért, itt e földön,
káromlással imádkozó,
oltárdöntéssel áldozó,
sebezve gyógyulást hozó,
jó meghallóit eleve
egy jobb világba emelő zene.

Bartók Koncert jelentette a konferencia méltó befejezését.

Az **Angelica Leánykar** előadásában megszólalt művek:

Tavaszi, Keserves, Leány-néző, Bolyongás, Jóságidéző, Elment a madárka, Ne láttalak volna, Isten veled.

Vezényelt: **Gráf Zsuzsanna**

A **Prelude Vegyeskar**

Magyar népdalok 2.3.4. darabját adta elő: A bujdosó, Az eladó lány, Dal

Vezényelt: **Kabdebó Sándor**

/Márkusné Natter-Nád Klára

Másnap, 2016. március 20-án került sor a Zeneakadémia Kupola-termében a Fiatal Karvezetők Versenyére, Lantos Rezső Emlékére a Bartók-év jegyében.

A 2016. évi karvezető verseny eredményei

2016. március 20-án került megrendezésre idén a Lantos Rezső emlékére meghirdetett karvezető verseny. A megmérettetésen minden esztendőben pártatlan zsűri ellőtt méri össze tudásukat a zenei felsőoktatás karvezető-képzéseiben részt vevő hallgatók, illetve a két éven belül diplomát szerzett kóruskarnagyok.

A zsűri tagjai voltak:

- **Rozgonyi Éva** Liszt- és Bartók-Pásztory díjas karnagy, a KÓTA tiszteletbeli elnöke (zsűrielnök),
- **Jos Vranken** fesztiválszervező (Hollandia),
- **Gráf Zsuzsanna** Liszt- és Bartók-Pásztory díjas karnagy, az Angelica Leánykar vezetője,
- **Pad Zoltán** karnagy, a Zeneakadémia Kodály Intézeté-

nek adjunktusa, a Magyar Rádió Kórusának vezetője,

• **Kabdebó Sándor** karnagy, az Eszterházy Károly Főiskola Ének-zene Tanszékének oktatója, a Prelude Kórus karnagya.

Az elődöntőben közreműködött a Marczibányi téri Kodály Iskola Kórusa (karnagyok: *Őri Csilla és Uhereczky Eszter*), a döntőben az Új Liszt Ferenc Kamarakórus (karnagy: *Nemes László Norbert*).

A verseny repertoárja (kötelező és lapról vezénylési feladatok):

ELŐDÖNTŐ:

I. Lapról vezénylés:

- Orbán György: Ave Maria (á 2, zg, 2006.)

II. Kötelező művek:

• Petrovics Emil - Nemes-Nagy Ágnes: Nyári rajz (Mennyi minden, I.)

• Bartók Béla: Leánykérő

• Kodály Zoltán: Hegyi éjszakák, I.

DÖNTŐ:

I. Régizenei mű:

• J.P. Sweelinck: Hodie Christus natus est

II. Lapról vezénylés:

• Max Reger: Der Mensch lebt und bestehet á 8 (Acht Geistliche Gesänge, I.)

III. Kötelező művek:

• Megyeri Krisztina: Tristis est anima mea

• Kodály Zoltán: An Ode for Music

• Huszár Lajos: Agnus Dei

A verseny végeredménye:

• **I. díj** (a Lantos Rezső Alapítvány díja): Farkasházi Dávid (LFZE Ének-zene, Zeneismeret tanár MA I. évf.)

• **II. díj** (a Zeneakadémia Alapítvány ösztöndíja): Marsovszky János (LFZE Zenekar- és Kórusvezetés BA III. évf.)

• **III. díj** (a Kecskeméti Kodály Intézetért Alapítvány díja): Szűcs Magdaléna (Debreceni Egyetem Zeneművészeti Kara, diploma: 2014.)

• A Kontrapunkt Kiadó Különdíja (értékes kottacsomag): Gémesi Boglárka (LFZE Kóruskarnagy MA, diploma: 2016.)

• A Kardos Pál Alapítvány különdíja (karnagyi kurzus részvételi díja): Dénes-Worowski Marcell (Universität für Music und Darstellende Kunst, Bécs, diploma: 2015)

• A debreceni Bartók Béla Kórusverseny szervező-bizottságának különdíja (részvételi lehetőség Peter Broadbent és Szabó Sipos Máté által vezetett karnagyi mesterkurzuson): Szűcs Dániel (LFZE Kóruskarnagy MA I.)

• A szolnoki Bartók Béla Kamarakórus különdíja (közreműködés karnagyként hangversenyen): Kiss Boldizsár (LFZE Zeneismeret TMA)

• Közönségdíj (a Lantos Alapítvány díja): Veress Anett (Debreceni Egyetem Zeneművészeti Kara, Kóruskarnagy MA II.)

Dr. Kutnyánszky Csaba

tanszékvezető egyetemi tanár

BARTÓK EMLÉKEST A PTE ZENEMŰVÉSZETI INTÉZETÉBEN

„...zenét szereztem, s zenét szerzek, amíg csak élek, ez a zene aztán álljon helyt magáért és beszéljen magáért...”

(Bartók, 1937.)

Bartók Béla 135 évvel ezelőtt, 1881. március 25-én született a Trianon után Romániához csatolt Torontál megyei Nagyszentmiklóson. A szülői ház helyén azóta épült családi ház falán ma is megtaláljuk az emléktáblát.

Bartók születésének 135. évfordulója alkalmából a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar Zeneművészeti Intézetének tanárai, hallgatói emlékkoncertet adtak az Intézet Liszt Ferenc Hangversenytermében. E fenti bartóki idézet mottóként határozta meg a hangverseny célját, hogy a felcsendülő művek önmagukért beszéljenek és az előadók által méltó módon közvetítsék Bartók üzeneteit.

A hangverseny első részében Bartók-gyűjtötte és általa feldolgozott népdalok szólaltak meg a „Húsz magyar népdal” c. sorozatból. A dalokat Kiss Diána - aki pár nappal a koncert előtt harmadik helyezést szerzett az Országos Simándy József Énekversenyen - adta elő szépen, stílusosan (tanára: Wiedemann Bernadett).

Az Öt egyenműkar Kertész Attila szuggesztív vezényletével szólalt meg kis zenekari kísérettel az Egyetemi Nőiakar, illetve az Europa Cantat Bartók Műhelyének néhány tagja és a **Pannon Filharmonikusok** kitűnő kamarazenekarának előadásában (koncertmester: Hoffner Kinga).

Amer Lemja, aki az estet végigkonferálta, Bartókra emlékezve igen aktuális idézetet választott Petrovics Emil tizenöt évvel ezelőtti ünnepi beszédéből:

„Dicsekszünk, büszkék vagyunk, tudjuk róla, hogy minden idők legnagyobb lángelméje volt – nem az egyik! -, Isten csodája, hogy éppen közénk született, szinte előzmények nélkül, csupán önmaga által megjelölt és vállalt elődökkel. ...Csodálatos líráját, dallamosságát, hatalmas, mindent elsodró ritmusait és energiáját, megrázó siratóit, enyhülésben alig reménykedő fájdalmait, tragikus előérzeteinek torokszorogató világát, játékosságát, iróniáját és meghatóan megtisztult

emelkedettségét mindmáig kevesen értik meg igazán. ...Bartók a miénk, de mindenkié, azoké a magyaroké is, akik nem szeretik a zenét és azoké is, akik együtt élnek a művészetekkel magyarok, vagy franciák, németek, románok vagy szlovákok... Ez a kis magyar nép nem volt felkészülve arra, hogy egy mesebeli óriással ajándékozza meg a sors. Egy évszázada roskadozik Bartók Béla súlya alatt. Atlaszá kellene válnunk, hogy kibírjuk mindazt, amit ez a törekény természetű génusz a vállunkra tett...”

Az Öt egyenműkar elhangzása után a PTE Női Kara a színpadon maradt és Bárdos Lajos - Bartók 85. születési évfordulójára, Bóka László versére írt - „Bartók emlékére” c. kórusművét énekelte, majd az egyenmű kari kötetből a „Ne hagyj itt!” hangzott el. Bartók 1906 és 1918 között mintegy 3500 szlovák népdalt gyűjtött, melyek kompozíciós munkájában kimeríthetetlen forrást jelentettek.

Pásztory Dittának ajánlotta az eredetileg öt tételes nagy formátumú művét a „Falun”-t, amiből végül három tételes női karra írt kompozíció lett. A mű második tételét (Bölcsődal) - melyet Kroó György a gyermekét ringató anyja megrendítő látomásaként jellemez -, mely átéléssel Nagy Johanna és Kiss Diána énekelte a Nőiakar és Körtesi András zongoraművész közreműködésével, Kertész Attila irányításával.

Bartók dalai közül kiemelkedik az Op.15. és az Op. 16. sorozat. Az est folyamán ezek közül hallottunk négyet Balázs Júlia biztos intonációval meg-

szóltatott, zeneileg érzékeny előadásában (tanára: *Bazsinka Zsuzsanna*). Először a Gombossy Klára verseire íródott két dal (Nyár, Itt lent a völgyben), majd az Ady versekre komponált két dal (Három őszi könnycepp, Nem mehetek hozzád) hangzott fel *Körtési András* nagyszerűen értelmezett zongorakíséretével.

Bartók zeneszerzői munkásságának igen fontos területe a zongoramuzsika, de maga is korának kiemelkedő zongoristája volt. (Tanára *Thomán István* még személyesen Liszt Ferentől tanult zongorázni.) Hatásos, népszerű darabjából a „Tizenöt magyar parasztdal” c. sorozatból a „Régi Táncdalok”-at *Orosz Anett* kitűnő technikai felkészültséggel adta elő (tanára: *Holics László*).

Az est egyik érdekessége volt *Vas Bence* gitárművész nagy sikert aratott produkciója. A művész a „Gyermekeknek” zongora-sorozat Szendrey Karper László által készített gitár-átíratait szóltatatta meg impulzív előadásban.

Az ismert dallamok után ismét a Nőikar állt a színpadra, s a koncert zárásaként Bartók: Gyermekek és nőikari kötetéből a három utolsó, rendkívüli nehézségű darabot énekelték. Drámai előadásban hallottuk a balladisztikus, szerelmi – házasságtörési tragédiát tárgyaló „Párnás táncdal”-t és a „Kánon”-t. A mindössze egy perces Kánonról Veress Sándor zeneszerző-hegedűművész találóan ezt írta:

„Ha semmi más nem maradna meg korunkból, csak ez a mű, akkor hétszáz év múlva éppen úgy fogalmat alkothatnának belőle a zenetudósok mai zenénkről, mint ahogy a „Nyárkánnon” ad hírt az ő koráról.”

E kórusgyűjtemény minden darabja gyöngyszem, nemhiába bízta Kodály Bartókot kórusművek megírására. A kötet megjelenésekor a következő elismerő szavakat írta:

„A magyar gyermek még nem tudja, hogy életére kiható ajándékot kapott 1936 karácsonyán. De tudják mindazok, akik a magyar gyermeket olyan világba akarnák vezetni, ahol tisztább a levegő, kékebb az ég, melegebb a nap.” (Kodály)

Az emelkedett hangulatú emlékest befejező darabját *Kertész Attila* karnagy úr jó érzékkel válasz-

totta ki. Bartók: „Isten veled”-jét, a kórus biztos intonációval, egységes hangzással, megrázó erővel szóltatatta meg. A közönség reakcióját, a bartóki zene által kiváltott érzelmeket szebben és érzékletesebben nem is tudnám kifejezni Fodor András gondolatainál:

„Kábultan ültünk s végül őt, Bartókot láttuk újra – mint a szarvas fölemelt ajka-, hirdette a hűvös forrás kristályos tisztaságát.”

Törtély Zsuzsa

AZ IRGALOM MISÉJE – AZ IRGALMASSÁG SZENTÉVÉBEN

Szőnyi Erzsébet műve az Angolkisasszonyoknál

A Missa misericordiae, a szerző eddigi egyházi életművének legnagyobb kompozíciója szólt meg 2016. április 24-én, a Budapest-belvárosi Szent Mihály templom 10 órai szentmiséje keretében. A mai alakjában fél évtizede befejezett misciklusból hat tétel került előadásra: a Kyrie, a külön-külön is megálló Sanctus–Benedictus tételpár és az Agnus Dei mellett két proprium-tétel: az Introitus, János evangéliumából vett szövegre („Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda...”) és a 42. zsoltár („Mint a szarvas sóvárog a forrásvízre...”).

Az állandó részek teljes (Gloriát és Credót is tartalmazó) sorozatának eredeti változata (nőikarra, vonózenekari és/vagy orgonakísérettel) 1996-ban készült el, ősbemutatója is akkor volt, hangversenykeretben. Erről tudósít az orgonás változat

1999-es kiadásában Lukin László utószava. A latin tételsor 15 évvel utóbb kiegészült a gyászmise magyar nyelvű változó – és az új miscikönyv szerint választható – részeivel, innen a 2011-es ciklus teljes címének kettőssége: Missa misericordiae – Requiem. Ebben a formájában tíz, vegyeskarra és orgonára íródott tételt foglal magában. 2011-es ősbemutatóját csakúgy, mint a mostani előadást, Farkas Mária vezényelte.

Az eredeti mise átdolgozásának és kiegészítésének személyes motivációiról, gyakorlati (istentiszteleti) és esztétikai (szerkezeti, tematikus, tartalmi) vonatkozásairól Hollós Máté „Művek bontakozóban” interjúsorozata keretében beszélt a zeneszerző (Muzsika, 2011. szeptember). A mostani előadás alkalmával megszólaló tételek a gyászmise liturgikus kereteiből kiemelve, szervesen illeszkednek húsvét 5. vasárnapjának „hivatalos”, az isteni irgalomról és szeretetről vett szövegeihez. A mű pedig elvezetheti a hallgatót a Ferenc pápa által meghirdetett szentév gondolatkörébe. Úgy, ahogyan

a személyes hit-tapasztalat, amelyre e húsz év előtti cím utal, az „irgalmasság arcának” megismerése, a zeneszerzőben (szövegválasztástól a ciklus felépítésén át a zenei megfogalmazás minden részletéig) nagy művé érett. Az irgalmasságról szóló egyházi tanítás („Út, amely egyesíti Istent és az embert, mert megnyitja a szívet annak a reménynek, hogy örökre szeretnek bennünket, bűnünk korlátai ellenére...” lásd <http://www.magyarokurir.hu/hirek/az-irgalmassag-szentevet-meghirdeto-papai-bulla-az-irgalmassag-arca>) ugyanakkor fogódzót adhat a majdani elemző kezébe, a zenemű teológiájának felfejtéséhez.

Az idézett Hollós Máté-interjú rákérdez a kompozíció által támasztott előadói követelményekre: bármilyen templomi kórus sikerrel megszólaltathatja-e? A zeneszerző válasza: „... *jobb énekkar kell, de semmiképp sem szükséges hivatásosnak lennie.*” A mostani előadók „igazán jók”: a **Victoria Kamarakórus** énekesei és a **Budapesti Liszt Ferenc Kórus** (a pesti Ferences templom egykori énekkara), valamint *Hajdók Judit* – orgona. Előadásuk a kompozíció sokféle követelményének, az Introitus szinte recitativósszerűen szabad szövegmondá-

sától a Sanctus tempó és dinamikai kontrasztokban bővelkedő, nagy magasságokat igénylő, orgonakiséretében helyenként rézkórust idéző szövetéig, vagy az Agnus hol orgona-disszonanciák kísérete, hol a cappella szakaszainak – végül oktávmenetek által előkészített E-dúr „békében” feloldódó – polifóniájáig, tehát mindezeknek és sok egyéb kíváncsiaknak is „sikerrel” megfelelt. (Szőnyi Erzsébet miséje után még régi szerzők húsvéti kórusműveit is elénekelték, egy-egy jól ismert Bach-korált és Lotti-antifonát, bizonyítva stílus sokoldalúságukat, és felidézve a hallgatóban az együttes néhány hét előtti Bach Máté-passió előadásának élményét.)

Az Irgalom miséje – állítottuk – Szőnyi Erzsébet eddigi egyházi életművének legnagyobb alkotása. Bizonyára örömmel vennék nagyobb templomaink, ha a Gloria és Credo vegyeskari letétje és a ciklus zenekari változata is hozzáférhetővé válna, hiszen a liturgiába jól illeszkedő és a mai ember élményvilágát megfogalmazó tétélekkel gazdagíthatnák repertoárjukat.

A legegyetemesebb mondanivaló mellett az április 24-i szentmise egyébként személyes ünnep is volt: a papság, az előadók, a szentmise állandó közönsége és a csak erre az alkalomra érkezettek, születésnapja alkalmából köszöntötték az alkotóként és a zenei közéletben egyaránt aktív zeneszerzőt.

Köteles György

31. BÁRDOS SZIMPÓZIUM

2016. március 11-13.

A nem kerek szám mögött egy kerek évforduló tündökölt: A Debreceni **Zeneművészeti Főiskola** (most már Egyetem) **Leánykara** 40 éve tagja Debrecen zenei életének és 1987 óta viseli Bárdos Lajos nevét. A 40 éves jubileum állt az idei szimpózium középpontjában. Elsősorban a régi kórustagokat hívta-várta az otthont adó Debreceni Egyetem Zeneművészeti Kara, és a kórusvezetés/kóruséneklés szemszögéből tárgyalt zenei kérdéseket.

Így vehettünk részt több kórus nyilvános próbáján. Először a szegedi **Tömörkény István Gimnázium és Művészeti Szakközépiskola Leánykarának** (*Dohány Gabriella*) munkájába pillanthattunk bele, másnap pedig a helyi **Szívárvány Gyermekkar** (*Deli Gabriella*) próbáján voltunk jelen, és délután a **pécsi Nagy Lajos Gimnázium Laudate Vegyes- és Fiúkarát** (*Havasi Gábor*) ismerhettük meg próba közben.

Az elhangzott előadások is a magyarországi kórusélethez vittek közzel bennünket: *Ferencziné Ács Ildikó* „Mit? Miért? Hogyan?” kérdés-sorozatára felelt meg előadásán, amelyen a kicsinyek hangképzésére vonatkozó tanácsokat adott. „Kóruséletünk jelene és jövője” címmel három előadást hallottunk *Berkesi Sándor*, *Rozgonyi Éva* és *Kertész Attila* karnagyoktól. Mindegyikük saját működése szemszögéből tárgyalta a témát, az egész ország zenei életére vonatkozó gondolatokat teremtve. Az ő előadásuk témája találkozott az *Itt és Mihály* által vezetett kerekasztal-beszélgetésen, ahol a három előadó társasága *Tóth Péter* zeneszerzővel bővült.

A szombat délelőtti koncerten a **Debreceni Baptista Gyülekezet Énekegyüttese** (*Pető István*) mutatott be egy csokorra való motettát. Az első esten már ismert kórusok adtak hangversenyt: először az **Ady Endre Gimnázium Leánykara** (*Kerekes Rita* karnagy és *Arany Judit* volt gyakorlótanár), a **Canticum Novum Kamarakórus** (*Török*

Ágnes karnagy és *Mike Ádám* végzős diák), valamint a **Lautitia Ifjúsági Vegyeskar** (*Nemes József*) műsorát hallottuk. Kiemelem a Canticum Novum Kamarakórus szereplését, ahol két kisdíák *Fekete Boglárka* és *Veres Hunor* énekelt szólót gyönyörű hangon és illusztris népviseletben. A koncert színvonalát *Várady Judit* és *Bánszky János* zongora-, valamint *ifj. Barra Ákos* hegedűjátékával emelte.

Mielőtt rátérnék a Bárdos Lajos Leánykar 40. évfordulója alkalmából adott koncertjére, megjegyzem, hogy a szombati nap folyamán tartott kóruspróbák idejében alternatív programok várták a nem-kórustag résztvevőket. Először *S. Szabó Márta* tartott könyvismertetőt, amikor bemutatta a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karának 2015. április 30-tól május 3-ig tartott továbbképzésén elhangzott előadások könyvbe fűzött változatát. Délután pedig két próba idejét szánták a Bárdos Lajos Leánykar 40. évéről szóló 50 perces film bemutatásának.

A jubileumi koncerten részt vett a **Bárdos Lajos Leánykar** (*Ordasi Péter*) mostani és régi tagjaival, a karnagy **Szegedi Bartók Béla Nőikara**, a **debreceni Kölcsey Kórus** (*Tamási László*) és a **Nyíregyházi Egyetem Kórusa**.

Részletesen fogok az alábbiakban írni erről a koncertről, ugyanis az idei Bárdos Szimpózium legfontosabb eseménye ez volt. A hangverseny meghívóján is olvashattuk, hogy ennek védnöke *Kodály Zoltánné Péczely Sarolta* volt.

A nyitó összkar, Mohay Miklós „Bibliai kánon”-ja után a jubiláló kórus és régi tagjai maradtak színpadon. Először a régi növendékek vezényeltek (*Veres Anett, Szűcs Magdaléna, Beidek Adrienn, Ács Il-dikó*), hangszerkísérettel közreműködtek *Dankos Attila* (orgona) és *Duffek Mihály* (zongora). Itt kell megjegyeznem, hogy Duffek Mihály dékán hosszú évek óta kísér zongorán növendékeket és együtteseket egyaránt, és ez a vezető pedagógus személyét igen közel hozza a tanítványokhoz és a kórusokhoz. Az együttes karnagya, Ordasi Péter Orbán György és Kocsár Miklós műveit igen plasztikusan tárta a hallgatók elé.

Utána került sor a Szesztay Zsolt emlékdíj átadására, amit idén *Mike Ádám* kapott. Az ő „Stabat Mater”-ét a **Bárdos Lajos Leánykar** és a **Szegedi Bartók Béla Női-kar** mutatta be *Ordasi Péter* vezényletével.

A **Kölcsy Kórus** is bemutatóval szerepelt: *Tóth Péter* „Bánatvirág” c. népi szövegekre készült kórusművét *Tamási László* vezényelte.

Ahogy a koncert vége közeledett, egyre sokasodtak az énekesek a színpadon. A *Bárdos Lajos Leánykar*, a *Bartók Béla Női-kar*, a *Kölcsy Kórus* és a *Nyíregyházi Egyetem Kórusa* *Bartók Béla* „Mihály-napi köszöntő”-jét énekelte *Tamási László* vezetésével, majd *Ordasi Péter* vezényelte *Bartók Béla* „Párnás táncdal”-át és *Kodály Zoltán* „Semmit ne bánkódjál” c. darabját, végül *Bárdos Lajos* „Magos a rutafa” ciklusa szólalt meg *Tamási László* intésére.

A legutolsó összkari szám előadásához ismét betársultak a régi

kórustagok, *Ordasi Péter* vezényletével és a Zene-művészeti kar hangszeres közreműködésével így szólalt meg *Bárdos Lajos* „Istené az áldás” kezdetű kánonja.

A két esti koncert műsorát *Arany János* vezette. Oldott hangvétellel szólt a hallgatósághoz, ugyanakkor az elhangzó művekről a legfontosabb tudnivalókat közölte.

Vasárnap reggel főleg az énekkari tagok kedvéért vetítették le ismét a 40 éves *Bárdos Lajos Leánykar*-ról szóló filmet, majd *Ordasi Péter* vezetésével az általa szerkesztett füzetből (amit emlékül magunkkal vihattunk) énekeltek mindannyian. Nemrég nyitotta meg a Szimpóziumot *Duffek Mihály*, és már a zárás miatt állt előttünk.

Alig lett vége a szimpóziumnak, már várjuk a következőt, remélve, hogy a sokféle bemutató tanítás a jövőben megint sok ének-zene tanárt vonz Debrecenbe.

(Az írás a „Magyar Kodály Társaság Hírei” c. folyóirat számára készült.)

Kovács Mária

„DVOŘÁK 175”

A Budapesti Monteverdi Kórus hangversenyéről 2016.03.19-én, a Belvárosi Szent Anna templomban

Gyönyörű műsort választott nagybőjti hangversenyére a **Budapesti Monteverdi Kórus**. Antonín Dvořák születésének 175. évében, amikor az egész zenei világ ünnepli a kiváló cseh zeneszerzőt, méltó hazai megemlékezést jelentett a ritkán elhangzó, nagyszabású STABAT MATER c. oratórium. Az pedig külön érdekessé tette a hangversenyt, hogy orgonakísérettel szólalt meg a mű, amelynek eredeti alakja romantikusan gazdag, szimfonikus zenekart föltételez.

Az előadókat a fiatal orgonista, *Tóka Ágoston* érzékeny színtantáziával, virtuóz regisztráció segítségével kísérte, így méltó partnere lett a remekül fölkészült kórusnak és a szép hangú szólóista kvartettnek (*Somogyvári Zita, Kiss Edit, Káplán György és Jekl László*).

A mű alapjául szolgáló 13. századi himnusz, *Jacopone da Todi* verse a Megváltó Krisztus szenvedését átélő fájdalmas Istenanya, *Mária* személyét állítja a középpontba. Az zeneirodalom számos szerzőtől kínál földolgozást a szövegre. Dvořák műve széles hangulati skálán jeleníti meg az együtt érző embert, aki szenvedélyes imában könyörög, hogy osztozhasson *Máriával* a gyászban és a föltámadás örömeiben. Ez a megkapó, személyes hang teszi Dvořák alkotását különlegesen széppé, igazzá.

Szeretettel gratulálunk a Budapesti Monteverdi Kórusnak és *Kollár Évának*, az előadást drámai erővel irányító karnagynak, amiért a húsvéti ünnepkör zenei palettáját ezzel a nagy sikerű előadással gazdagították.

- pö -

EGYHÁZZENEI NEMZETKÖZI KÓRUSVERSENY

JAN VOJTASSAK TISZTELETÉRE

- Namestovo -

2016. május 13-15-ig 23. alkalommal rendezték meg Namestovóban (Szlovákia) a Jan Vojtassak szentéletű szlovák püspökről elnevezett Egyházzenei Nemzetközi Kórusversenyt. Hat ország kórusai neveztek a versenyen meghirdetett három kategóriába. Összesen 11 kórus érkezett Szlovákiából, Csehországból, Litvániából, Lettországból, Lengyelországból Magyarországról (az ELTE Pro Musica Budapestről, és a Scherzo Kamarakórus Kecskemétről). Az **ELTE Zenei Tanszék Pro Musica Kórusa Mindszenty Zsuzsanna** vezetésével a Musica Sacra és a Spirituálé- Gospel kategóriában indult, és a nemzetközi zsűri mindkettőben arany diplomát adott a produkcióért. Műsorukban szerepelt egy tétel Händel: Sámson című oratóriumából, Mendelssohn: Jauchzet dem Herrn motettája, Bárdos Lajos drámai töltésű Libera me c. műve, a litván Vytautas Miskinis: Gloriosa dicta sunt című lírai kórusműve, valamint Orbán György méltán népszerű Daemon irrepit callidus című középkori szövegre írt kórusműve. A Spirituálé kategóriában négy művet adtak elő, amelyeket a jelenlévő közönség nagy tetszéssel fogadott. A kórus a meg-

nyitó ünnepségen, valamint a Gála koncerten is énekelt. A zsűri a legkiemelkedőbb teljesítményt nyújtott karnagynak szóló díjat az ELTE Pro Musica Vegyeskar vezetőjének, **Dr. Mindszenty Zsuzsannának** adta.

- sm -

CSINTA SAMU: A LÉLEKMENTŐ

**Kallós Zoltán első kilencven éve
Hagyományok Háza, Budapest 2016**

KÖNYVAJÁNLÓ

Kézbe venni is jó a fényes, sima lapú képeskönyvet. Főszereplőjét ismervén, sokat várhatunk el tőle. Jó kézbe venni a könyvet azért is, mert témája olyan, hogy rosszat nem is lehet benne írni. Kézbe venni könnyű, letenni nehéz.

Így vagyok én Csinta Samu életmonográfiájával, mellyel az idén 90. évét betöltő mesterről, példaképről, valamennyiünk Zoli bácsijáról írt.

Kallós Zoltán Életfa-díjas, Kossuth-díjas népzenekutató, A Nemzet Művésze. Az erdélyi és a moldvai magyar népzene gyűjtője, kiadója, a választói Kallós Alapítvány névadója és lelke.

Úgy mondják, Kallós Zoltán mindenkit ismer Erdélyben, mindent tud a népi kultúráról, valóságos enciklopédia. Nehéz is volt korábban rávenni, hogy írásban is rögzítse azt, ami számára természetes tudás.

A kötet néhány héttel a sokhelyütt megünnepelt születésnap után látott napvilágot. Aki elolvassa, nemcsak egy kitűnő kutató kanyarokkal és nehézségekkel teli életútját ismeri meg, de bepillanthat a véres kommunizmus álságaiba is, megismerheti a kényszerű kisebbségi lét megannyi buktatóját.

De mégsem ez a lényeg. Kallós rendkívül népszerű a népzene és a táncházak világában, mindenki ismeri és legalább egy anekdotája van róla – vele. Persze, nekem is. Évek óta minden Választói nagytá-

bor utolsó napját ott töltöm, megeszem a táborzáró töltött káposztát és eltöltök egy órácskát Zoli bácsival. Beszélgetünk és hallgatunk. Lábnknál a két puli, és pár méternyire ott van Erdély népművészete abban a múzeumnak berendezett kúriában, ahol Zoli bácsi gyermekkorát töltötte. Páratlan élmény.

Ez a könyv remek olvasmány azoknak, akik abba a körbe tartoznak, amelyet Zoli bácsi és utitársai: Martin György, Andrásfalvy Bertalan, Borbély Jolán, Novák Ferenc és mások hoztak létre. Úgy gondolom, azok, akik e kört csak jóval alakulása után ismerték meg, vagy egyáltalán nem tartoznak bele, talán nem érthető minden ponton. A beceneveken való említés, pontos, de magyarázat nélküli idézetek néha zavarba ejtőek. A cím viszont nagyon találó: Kallós Zoltán lelkeket ment szó szerint és átvitt értelemben is. Az elhagyott, szórvány falvakban lakó gyermekeknek a Kallós Alapítvány által nyújtott segítség – iskola, otthon, élelem, szellemi gyarapodás – máshonnan nem elérhető. De lélekmentés a népzene gyűjtés is, s az egyébként lassanként ebek harmincadjára kerülő tárgyak újra kézbeadása. Azokban is lélek lakozik, hisz termőjük, készítőjük a sajátját tette beléjük.

A kötet képekkel teli, a képaláírások nem mindenütt egészen pontosak, de a lényeget elmondják.

ZeneSzó 13

Történetek, élmények elevenednek meg. Hogyan lehetett Uher magnót kivinni Erdélybe az átkosban? Hát úgy, hogy Magyarországra jövet azt írta az ember a vámáru-nyilatkozatra, hogy magnetofon szalagok, és volt is nála pár értéktelen vacak. Visszafelé csak vesszőt kellett tenni a két szó közé, máris magnetofon és szalagok lett belőle... És még hány, de hány hasonló, ma már mosolyt fakasztó,

akkor bizony hideg verítékes sztori elevenedik itt meg!

A kötet nagy valószínűséggel azoknak készült, akiknek már van némi táncázás alapja. Akik már jártak Erdélyben és valamennyire ismerik Zoli bácsit. Mégis úgy gondolom, ennek ellenére vonzza azokat is, akik semmit nem tudnak erről a világról.

Őket azért, mert hajtja majd a kíváncsiság, szeretnék megismerni ezt a nem mindennapi tevékenységet.

Más talán nem tudta volna ezt így megírni, csakis egy erdélyi újságíró. A kötet minden szavában ott van az a megmagyarázhatatlan érzés, amit csak ott, a falvak mélyén, az ottani emberekkel beszélve kapunk meg. Köszönet érte nemcsak annak, aki megírta, de aki kitálalta, majd végig vitte a mű létrejöttét.

En magam most jöttem haza Válaszútról, Pünkösdi hétfőn meglátogattam tanítványaimmal és barátaimmal Zoli bácsit. Azt üzeni a fiataloknak: ismerjék meg és terjesszék a magyar népdalt. És van még mit gyűjteni nemcsak Erdélyben, de az anyaországban is.

Kallós Zoltán pótolhatatlan. Nemcsak a közvetlen környezetében, a válaszúti kollégium-iskolában és múzeumban, hanem számunkra is. Amit tudunk Erdély népzenejéről, tőle tanultuk. Élő legenda. Tanítványai, munkatársai jól megtanulták Tőle, amit kell. Balla Ferenc, az Alapítvány igazgatója így mondja: „Igyekszünk menteni, ami menthető. Ez itt Noé bárkája öt hektáron, autonóm terület. Vagy megtaláljuk egyszer az Ararátot, ahol kiszállhatunk, vagy nem, de mi evezünk.”

Az egyik legfontosabb gondolat abból az időből, amikor visszakerült jogos tulajdonosához az ősi családi kúria. Felmerült akkor ugyanis, hogy öregeket helyeznek el itt, ápolásra. Zoli bácsi már akkor a jövőbe látott. „...a fiatalok nagyobb veszélyben vannak, mint az öregek!”

És azóta Válaszút parancsa: „*valamennyi, magyarul tanulni akaró gyermek érték.*” És így válik lassan magyarrá mindenki, aki idekerül. Nem is akármilyené.

Dr. Fehér Anikó

Egy kis technika... 119.

Egyes hangképzéssel foglalkozó szakkönyvek a mássalhangzók gyakorlásával kapcsolatban előtérbe helyezik a zöngés mássalhangzókat. A zöngétlenek egyenesen hiányoznak a gyakorlándók közül. (Pl. Adorján Ilona: Hangképzés, énektanítás Eötvös József Könyvkiadó Budapest, 1996.) Vajon miért van ez?

Leszögezhetjük, hogy minden hangzót, – legyen az zöngés, vagy zöngétlen mássalhangzó, vagy magánhangzó, – pontosan, az élettanilag megfelelő helyén kell képezni, hogy az ének, ill. beszédhang megkapja természetes színét (s nem melleleg a szöveg érthetőségéhez hozzájáruljon). Tehát a zöngétlen mássalhangzók helyes képzése is segít a hangnak „jó helyre” kerülni, de jótékony hatásuk ennyiben ki is merül. A zöngés mássalhangzók ezen felül viszont a rezonanciát is gazdagítják. Minél tökéletesebb a képzésük, annál szebben szól a hang. Egyszerű elhatárolástól (mostantól majd odafigyelek a mássalhangzóim ejtésére), vagy felszólításra (artikuláljunk gondosabban) azonban nem, vagy alig lesz jobb helyen az a hangzó, csak a türelmes gyakorlástól.

Amiért nem javasoljuk csoportosan a zöngétlen mássalhangzók külön gyakorlását az az, hogy még egyedül, magán-ének órán, de csoportban aztán végképp, az éneklő nem hall szinte semmit a jól ejtett hangzóból sem (pl. **P**). Nincs mellette semmilyen magánhangzó (nem azt mondjuk, hogy **PÉ**, hanem csak: **P**), amit jól hallanánk. Hát még ha közvetlenül egy zöngés mássalhangzó hangoztatása után jön a zöngétlen: igen nagy a hangerő különbség (pl. **B B B - PPP**). Szinte eltűnik a hang. Mivel (első sorban a csoportban éneklőt) nem elégíti ki a hangzásélmény, kicsit megnyomja, hogy halljon is valamit, felnagyítja erőből. Ebben a pillanatban működésbe lépnek olyan izmok, amelyeknek nem kelte közreműködni az adott hangzó képzésében. Ennek aztán káros következményei lehetnek, hiszen ha ez a plusz izommunka beidegződik, akkor az az éneklés folyamatában is felbukkan, jelen lesz, s a hang veszít a szépségéből, gömbölyűségéből, a szövegmondás torkosabb lesz, súlyosabb esetben közelít a kiabáló jellegű beszédhez, ami nem tesz jót az éneklésnek.

Tehát elegendő a zöngés mássalhangzók helyes ejtését gyakorolni. A zöngés magánhangzók kigyakorlásától a zöngétlenek is automatikusan javulni szoktak, hiszen legtöbbjüknél a képzés helye azonos.

Dr. Bruckner Adrienne

NépzeneSzó

NÉPDALKÖRÖK, PÁVAKÖRÖK ÉS NÉPZENEI EGYÜTTESEK OLDALA

HA MEGSZÓLAL AZ INDULÓ

CD ISMERTETŐ

...”Okuljunk múltunk hibáiból, ne essünk újra a pusztítás bűnébe. Ne legyen ember az embernek farkasa! Hogy elkerüljük, és soha ne lépjünk olyan útra, mely csak akkor járható és úgy, ha életet, értéket, eszméket kell kioltani érte!”...

Bognár Ystván; Ajánlás

Régóta adós vagyok már a Gyenesdiási Négyesnek, remek katonadalaik megjelentetéséért, az ötletért, a rengeteg munkáért.

De az ő fáradhatatlan munkásságuk nem jelent újdonságot a népzene, népdal területén, vagy akár a közösségépítő, segítő szeretetük ismeretében. Pék András és Pékné Orbán Júlia neve mindig megjelenik, ha valahol lehetőség adódik arra, hogy megmentsek a múltat, emlékezzenek és emlékeztessenek.

Ám, ez a három – egységet alkotó – CD, nemcsak róluk szól, mert ez egy szép összefogás eredménye, amely az első és a második világháború szülte hangulat, szomorúság és vidámság, a haza iránti hűség nehéz pillanatait őrzi. Összefogás, ami a szó legszorosabb értelmében vett anyagi és szellemi támogatást jelent, mind a különböző intézmények, mind pedig a családtagok részéről. Nem beszélve az énekesek fáradságos munkájáról.

100+2 katonadal, ilyen még nem volt nálunk egy kiadásban. A katona- és bordalok igen ingoványos talajon élnek, mert bizony előfordul, hogy az igazgyöngyök közé hamisak kerülnek, azaz gyakori a műdalok megjelenése.

Persze, ezeknek a világa is egy érdekes, kutatandó terület, mert, sokan, sokáig énekelték, műsorok színesítésére, alkalmakra ma is éneklük, közben orális költészetté válva, aktualizálódnak, alakulnak, változnak.

Az összeállítás nagy erénye, hogy felöleli a történelmi Magyarországot, szinte minden tájegységét, így áttekinthetjük a különböző vidékek katonadalaikat, illetve a variánsok sokaságát, érdekességét.

A legtöbb esetben, főleg az első lemeznél, csárdásról beszélhetünk, ami a 19. század első felében, a verbunkos lassú és friss részéből alakult ki, így természetesen, a menetelésre is alkalmas volt. (Maga a csárdás, az idegen eredetű táncok kiszorítását kívánta elérni.)

Mindez a későbbiekben – a tartalom, a háború előre haladása, illetve a fogollyá válás folyamán változik –, egy-egy érzés, ahol már nincs helye a csárdásnak vagy kevésbé, ahol egy-egy idegen dallamra húzzák rá a szöveget, sőt, a szöveg is igénytelené válhat.

Ám jelen esetben a válogatás alapos volt, ritkán találunk ilyen típusú katonadalt, a 100+2 ének között.

A katonaelet kronológiájának megfelelően, az első lemez címe: **„Angyalom, elvisznek katonának...”,** alcím: Sorozás, bevonulás.

A második a **„Katona vagyok én, ország őrezője...”,** alcíme pedig: Katonaélet, harcok a fronton.

A harmadikon **„...A férfiak mind elmentek régen...”,** alcímként: Háború vége, leszerelés megjelölést találjuk.

A lemezek megjelenése, rendkívül igényes, archaikus képek felhasználásával készült, ennek megfelelően a borító is. Fel-felvillan egy-egy „Tábori postai levelezőlap”, mint értesítés a frontvonalból, képek a katonákról, harci eszközök, de a féltve, dugdosva őrzött hegedű és egyéb hangszer is.

A kiadvány legfőbb forrása, Bognár Ystván nagypapjától és édesapjától maradt daloskönyv, amely nagy utat bejárva maradt örökségül az unokára, kötelezve őt a közreadásra. Szerencsére, olyan társak segítségével készült el ez a szép kiadvány, mint a Gyenesdiási Négyes, Gyenesdiási Dalárda, Kovács Péter és Ágnes, a Harangláb Zenekar, a Csíkszenttamási Harangláb Dalárda, vitéz Bognár István (felvételtől), a Mádéfalvai Dalkör, Ványolós András, a szövegeket Pék András és Bognár Ystván mondta el.

A kiadvány szerkesztője és a grafika tervezője: Tenczné Tóth Krisztina.

Szakmai munka és a szövegszerkesztés: Pékné Orbán Julianna Ilona J-A Kerámiaház, Gyenesdiás
Hangfelvételek: Kaszap István, Euromédia Stúdió, Sümeg 2014. 12-2016.01.02.

Gergely Máttyás és Szakál Anita GM stúdió, Csíksomlyó 2015. 09.09 éa 10.

Nyomdai kivitelező: Ziegler Nyomda Keszthely

Dr. Gerzanics Magdolna

www.gerzanics.hu

A Vass Lajos Népzenei Szövetség szakmai elnöke

KORTÁRS KÓRUSEST I-II.

Amikor a BMC-be igyekeztem az **Erkel Ferenc Vegyeskar** (*Cseri Zsófia*) koncertjére, már pontosan tudtam, hogy olyan élményben lesz részem, amit egy hónapja meglepetésként kaptam. Akkor Gyulára utaztam az énekkarral, hogy a „Kortárs kóruszene” első estjét meghallgassam, és most március 20-án a második estre került sor a BMC-ben (Budapest Music Center). A gyulai hangverseny célja az volt, hogy Erkel Ferenc szülővárosának vigyenek el kortárs műveket, és ezeket a zeneszerzők vezessék be. Most a bővebb, két részes koncerten hangzottak el ugyanazok és más művek is. A műsort ezúttal **Zelinka Tamás** vezette, aki a tőle megszokott körültekintéssel szólt meg és jó hangulatot teremtett a koncerthez.

A két hangverseny meggyőzőtt arról, hogy amatőr kórus tagsága és közönsége sokaknak viheti el a kortárs művészet kultúráját. Az együttes szívesen éneklí mai magyar szerzők műveit, és ezért került

sor arra, hogy a két hangversenyből álló „Kortárs kórusest” c. rendezvényükön Gyula és Budapest közönségének nyújtsanak keresztmetszetet a velük kapcsolatban álló komponisták negyed évszázad alatt született szerzeményeiből.

Ezen a koncerten közreműködött a Szegedi Tudományegyetem Zeneművészeti Karának **Vox Universitatis Szegediensis Vegyeskara** (*Cseri Zsófia*) is. A két énekkar együtt is, külön is bizonyította, hogy azonos hangképzésben van részük, együtthangzásuk ideális, vezetőjükkel nagyszerű a kapcsolatuk, és mindannyian érzékenyen reagálnak karnagyuk mozdulataira.

A budapesti hangverseny jelentőségét emelte, hogy a Gyulán elhangzott művek mellett itt ősbemutatókra is sor került, továbbá azok a zeneszerzők, akik Gyulán filmfelvételtől mutatták be műveiket, itt személyesen is megjelentek az „ősbemutató” szerzők társágában. Sajátos értéket adott a hangversenynek, hogy a darabok megszületéséről, az alkotás problémáiról maguk, a zeneszerzők szóltak a közönséghez.

A két hangversenyen egyházi és világi műveket egyaránt hallottunk. Gyuláról ismertük a két „Pater noster”-t. Először Kocsár Miklós alkotása (2014) majd Csemiczky Miklós debreceni megrendelésre készült (1991) darabja szólt meg. Ezt Barabás Árpád Kányádi Sándor két versére írt madrigálja, a Gyulán is elhangzott „Hófolto még a határ” (2010) és a „Madármarasztaló” (2005) követte. Ősbemutatót hallottunk ezután, Bella Máté „Lacrimosa” c. művét. Günsberger Ákos Varró Dániel szövegére írt jó hangulatú „Négy limerick”-je

zárta a koncert első felét.

A szünet utáni rész Olasz Balázs „Este a Székelyeknél” (2015) ősbemutatójával kezdődött, amit a szegedi egyetemistáktól hallottunk. Ez a darab bizonyította, hogy a koreográfiához kötött művek csak ifjúsági együttesnek valók. Előadók és közönség egyaránt élvezte a kóruspróbára későn érkező énekesek bevonulását, ami már a darab kezdetét jelezte. Ezután az Erkel kórus Beischer-Matyó Tamás „Édesanyám rózsafája” (2012) c. népdalfeldolgozását és Tóth Péter „Mi Atyánk” (2012) c., Babits Mihály versére komponált művének második változatát énekelte. (Az első változatot Gyulán hallottuk.) Befejezésül a két kórus közösen adta elő Orbán György „Nunc dimittis” (2000) kezdetű darabját, amit Gyulán az **Erkel Ferenc Vegyeskar** énekelt.

Tóth Péter duplán is a sajátjának érezhette e koncertet, mert nem csak zeneszerzőként volt jelen, hanem a Szegedi Egyetem Zeneművészeti Karának dékánjaként hallgatta a **Vox Universitatis Szegediensis** énekét.

Ritka élményben volt részünk, amikor a hangverseny végén *Cseri Zsófia* karnagy kérésére a nyolc jelenlévő zeneszerző együttesen is meghajolt, megköszönve az énekesek előadását és a közönség befogadását.

A hangversenyhez technikai csoda is társult: az egész koncert rögzítésre került úgy, hogy az Erkel Ferenc Vegyeskar honlapjáról bármikor újrahallgatható. Ezért is a BMC-nek vagyunk hálásak, és a zeneszerzői bevezetések levetítéséért is. Vetítés azonban nincs vágás nélkül: Zelinka Tamás gondosága arra is kiterjedt, hogy a kórustag Simon Ákosnak a közönség tapsal köszönje meg élményt adó, szakszerű munkáját. A BMC hangversenyterme ideális koncerthelyszín: nagyszerű az akusztika, a közönség soraiban sokan foglalhatnak helyet, és a technikai körülmények korszerűek.

Mind a gyulai, mind a budapesti hangverseny megerősítette meggyőződésemet, hogy mennyire fontos az aktív közönség jelenléte egy hangversenyen. Így kialakulhat az előadók és a hallgatóság vibráló kapcsolata, ami fokozza az egyes művek interpretálásának színvonalát. Azt hiszem, ezen a két koncerten fordult elő először, hogy se mobiltelefon nem szólt meg, se egy túl korán elkezdett taps nem szakította meg az összes jelenlévő áhítatát, sőt, még drukkolnom sem kellett a zavartalan körülményekért.

Azt hiszem, mindnyájan megosztjuk Zelinka Tamás gondolatát: bízunk benne, hogy a 2-ből egyszer 3 lesz, és a „Kortárs kórusest” sorozat jövőre már három koncertből állhat, és ez csak a növekedés kezdete lesz.

Kovács Mária

EGY KIS EMBER KILENC ÉVTIZEDES ÉLETÚTJA

Soós Sándor 2016. január 13-án távozott el közülünk. A Honvéd Együttes és Férfikar alapító tagja, élete végéig aktívan énekel és amatőr énekkarok szakavatott karnagya, nyugállományú őrnagy, valamint a Honvéd Együttes Baráti Körének mindvégig aktív tagja volt. Tavaly, május 10-én ünnepeltük 90. születésnapját a Honvéd Együttes tánckari próbatermében, ahol jelen voltak néhányan a pályatársak, volt együttesi vezetők és tagok közül, a Honvéd Férfikar teljes állománya, a Honvédelmi Minisztérium, a Honvéd Vezérkar képviselői, valamint a KÓTA képviselői.

Sanyi bácsi kis termete ellenére - mert, hogy 160 cm magas volt - mérhetetlen energiával és örökös tenni akarással rendelkezett. Állandóan tervezett, szervezett, örökmozgó volt és szinte másokat is mindig erre sarkalt. Élete a dalról, az együtt éneklés örömről, a népdalok és a katonadalok szeretetéről és tanításáról szólt.

1945 elején önként jelentkezett az akkor alakuló magyar hadseregbe, amelynek kötelékében először Ausztriában szolgált. A háború befejezése után, tiszti tanfolyamra, Pápára vezényelték, ahol is Tóth Lajos operaénekes és Cziffra György zongoraművész vezetésével egy kulturális csoportot alakítottak, amellyel minden hétfőn műsort adtak Pápa és környéke lakóinak. Hivatásos katonai pályafutását 1948-ban, a „Petőfi Akadémia” tiszti iskolába való beiskolázása indította el, ahol rövid időn belül az ottani kórus oszlopos tagja lett. E kórus karnagya ekkor Kabán Béla százados (zeneszerző) volt és az Ő szakmai tanítása, önzetlen segítése kapcsán sok esetben kapott karnagyi feladatokat is.

A Honvéd Művészegyüttes megalakulása-kor, 1949 februárjában, annak kórusához került, mint zeneértő, jó hangú tenorista, később itt már szólamvezetői feladatok ellátásával is megbízták. Munkája mellett ugyanakkor elvállalta a Gábor Áron Tüzér Tiszti Iskola amatőr kórusának karnagyi teendőit is. Innen indult az a rá szinte egyedülállóan jellemző, mondhatni népzenei-daloktatói- és ismeretterjesztői szerepkör, amelyben évtizedekig dolgozott, és amellyel ismert lett hadsereg szerte. E kiemelkedő teljesítményével, sok ezer katona fia-

tallal ismertette és tanította meg az énekelhető nép- és katonadalok egy részét. Rendszeresen járta az alakulatokat, tanított, módszertani foglalkozásokat vezetett, zsűrizett és énekkarokat hozott létre. 1958-tól kezdve, 48 éven keresztül vezette a Budapesti Őr és Díszászlóalj „Petőfi” kórusát. Közben, időnként az Egyesített Tiszti Iskola kórusát is vezette és később, 1974-től menetdal versenyeket szervezett és tanított a Zalka Máté Műszaki Főiskolán. Mindezek mellett kisegítőként több hivatásos illetve reprezentatív énekkarban énekel (Rádió Énekkar, Operaház kórusa, Állami Énekkar, Budapest Kórus), de sok amatőr kórus munkájában is folyamatosan részt vett, mint énekes és esetenként, mint karnagy is.

Soós Sanyi bácsit - mert ekkor már a köztudatban így emlegették- 1980 őszén nyugdíjazták a Honvéd Férfikarból, csaknem 32 év után. Nyugdíjazását követően 2010-ig, többnyire aktívan vett részt a magyar felnőtt amatőr kórusok zenei életében, mint énekes és a Magyar Honvédség sor- illetve szerződéses katonai állománya zenei nevelésében, mint kórusokat és menetdalokat betanító, valamint bemutatókat, versenyeket szervező karnagy is. Így dolgozott többek között a Budaörsi Kórusban, a Mátyás templom énekkarában, a Belvárosi és a Lehel téri templomokban. A Tabán és a Bartók Kórusban karnagyként is közreműködött. 1980 óta rendes tagja volt az immár „Magyar Örökség”-díjas Budapesti Kórusnak.

Számos katonai elismerése mellett, mindezek figyelembevételével a dalkultúra, a kórusműfaj professzionális közreműködőjeként, valamint az amatőr kórusmozgalomban végzett több évtizedes tevékenységéért, pedagógiai munkásságáért 2012-ben megkapta a Magyar Köztársaság Ezüst Érdemkereszt kitüntetését.

Ezen életút kiemelkedő eseménye volt a korábban említett 90. születésnap köszöntő, ahol a Honvéd Férfikar - Sanyi bácsi legkedvesebb kórusműve- Kodály: Huszt c. művét adta elő. A Honvédelmi Miniszter és az MH Vezérkarfőnök nevében oklevelet és dísztárgyat adott át Sanyi bácsinak Bozó Tibor dandártábornok, az MH Altiszti Akadémia parancsnoka. Rövid születésnap köszöntőt mondott Aranyos Károly, a Honvéd Együttes volt igazgatója, de szólt még Vadász Ágnes is a KÓTA nevében illetve Jákob János dandártábornok, református tábori püspök is, aki sorkatonai szolgálata alatt tagja volt a Sanyi bácsi által akkor is vezetett kórusnak. A rendkívüli születésnap köszöntő létrejötté elsősorban a Honvéd Együttes jelenlegi igazgatójának, Bolvári-Takács Gábornak köszönhető.

Úgy gondolom, ennek az életútnak méltó megünneplése volt Soós Sándor 90. születésnap köszöntője, amely sajnos egyben szükségszerű, de még is méltó búcsúvá is vált a Tőle való elköszönésben.

Aranyos Károly

ELHUNYT BREUER JÁNOS

Életének 84. évében, 2016. április 10-én elhunyt Breuer János zenetörténész, zenekritikus, Erkel-díjas, a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztjének tulajdonosa. 1950 és 1958 között a Zeneakadémián karvezetés és zenetudományi szakán tanult. 1958-tól a Magyar Zeneművészek Szövetsége, 1990-97- között a Magyar Zenei Tanács tudományos munkatársa, 1961-1996 között a Magyar Zene folyóirat munkatársa, majd felelős szerkesztője. Számos könyv, tanulmány, zenekritika, cikk publikálójá.

ÖSSZEFOGÁSBÓL JELES: SZOKOLAY SÁNDOR ZENESZERZŐRE EMLÉKEZETT SOPRON NÉGY KÓRUSA

Sopron négy kórusa közös koncerttel emlékezett meg Szokolay Sándor születésének 85. évfordulójáról.

Arany János karnagy nyitó szavait követően dr. Fodor Tamás polgármester úr köszöntötte a jelenlévőket, majd arról beszélt, miért jó Sopronnak a "Fidelissima" Alapítvány kezdeményezése. Egy emlékhangverseny ugyanis:

- a legméltóbb megemlékezés Szokolay Sándor Kossuth-díjas zeneszerzőnk, a város díszpolgára születéséről;

- jelentős eseménye Sopron kulturális életének;
- lehetőséget és teret ad az amatőr együttesek példamutató összefogására.

Az est műsorvezetését vállaló Arany János igen felkészültnek bizonyult: a szerző felesége, Szokolayné dr. Weltler Magdolna segítségével olyan információkat is elmondhatott a szép számú közönségnek, amelyekről hivatalos leírásokból biztosan nem szerezhetett volna tudomást.

A koncerten elsőként a **Kórus Spontánusz** lépett fel, Kocsis-Holper Zoltán karnagy vezetésével. Műsorukon egy zsoltárfeldolgozás, és két Sarkady Sándorhoz kapcsolódó mű szerepelt. Színes, fegyelmezett előadásuk nagyon jó kezdetet adott a koncertnek.

Ezután következett az est egyetlen nőikara, a Harcz Katalin vezette **Sonitus Scarbantiae Nőikar**. Előadásukban Szokolay Sándornak az 1960-70-es években írt két műve szólalt meg. A népdalokra és népszokási játékdalokra írt feldolgozások megmutatták a zeneszerző játékos oldalát.

A műsor derekán Szokolay Orsolya nagyon közvetlen, nyílt és őszinte visszaemlékezése csalt könnyeket a hallgatóság szemébe. Szavaiból, lényéből is sugárzott az a mindent átható szeretet, amely apa és lánya kapcsolatát jellemezte.

A műsor második felét Makkos Ágnes együttese, a **Liszt Ferenc Pedagógus Énekkar** indította. Programjuk mindegyik száma a magyar történelem egy-egy fájdalmas momentumát idézte: a két világháború közötti parasztsors tragédiáját, a romániai falurombolás veszedelmét vagy a magyar evangélikus egyház történelmi méretű hanyattatásainak emlékét.

A Szilágyi Miklós vezette **Fidelissima Vegyeskar** első darabja tisztelgés volt korábbi karnagyuk, Arany János és a szerző hosszú barátsága előtt, hiszen az a soproni viszontlátásuk örömeire született. Műsoruk második számát Lantos Rezső halálára írta a szerző. A nagyívű, szenvedélyes darab a kórus előadásában Szokolay Sándor búcsúztatójává is vált.

A koncert zárásaként a közel **130 fős összkar** a

Szokolay-család egyik legkedvesebb darabját, a Locarnói motettát adta elő. Az előadást szerencsésen gazdagította a mű születési körülményeiről kapott szórakoztató személyes beszámoló, melyet a szerző felesége osztott meg velünk Arany János tolmácsolásában.

A kórusok fegyelmezettsége, a közönség lelkesedése, a meghitt, bensőséges hangulat egészen különlegessé tette eseményt. Köszönjük Mindazoknak, akik személyes jelenlétükkel megtisztelték a koncertet, és támogatták a kezdeményezésünket!

A koncerten elhangzott művek:

Kórus Spontánusz, karvezető: Kocsis-Holper Zoltán

- Tavaszi dal vegyeskarra [Op. 387 (2010)]

Sarkady Sándor versére (Organum Hungarorum) régi regölők módjára

A 75 éves Sarkady Sándor köszöntésére

A darabot a Sarkady-ünnepségen ősbemutatóként a Kórus Spontánusz énekelte.

- Három genfi zsoltár vegyeskarra [Op.112 (1975)]

- I. Emlékezzél meg, Úr Isten (132. zsoltár)

- Két gyöngyhimnusz vegyeskarra [Op.388 (2010)]

Sarkady Sándor verseire vegyeskarra

- 1. Liliom, rózsa, mályva

- 2. Aranyeső...

Az Arany János vezette Fidelissima Kórusnak szeretettel: a 75-éves Sarkady Sándor tiszteletére.

Sonitus Scarbantiae Nőikar, karvezető: Harcz Katalin

- A fonóban (gyermekkarra) [Op.63 (1968); népi szövegek]

- Újévi kánta (szoprán szólóra, nőikarra és zenekarra) – Finálé [Op.120 (1976); népi szövegek]

Liszt Ferenc Pedagógus Énekkar, karvezető: Makkos Ágnes

- Éjjeli kiáltó vegyeskarra [Op.369 (2008)]

(Canto-Pastorello)

Pásztor-ének Sinka István versére vegyeskarra

A Makkos Ágnes vezette Soproni Liszt Ferenc Pedagógus Énekkar fennállásának 60. évfordulójára, 2008 Pünkösdjére.

- Miatyánk (vegyeskarra) [Op.327 (2000)]

Károli Gáspár fordításában
- Ima rontás ellen [Op.221 (1987); a szerző szövege]
Fohász Erdély falvaiért
Fidelissima Vegyeskar, karvezető: Szilágyi Miklós

NÉKED ZENG EZ A DAL

„Mélyebb zenei műveltség mindig csak ott fejlődött, ahol ének volt az alapja. A hangszer a kevesek, kiváltságosak dolga. Az emberi hang, a mindenkinek hozzáférhető, ingyenes és mégis legszebb hangszer lehet csak általános, sokakra kiterjedő zenekultúra termő talaja.”

(Kodály Zoltán)

Március 23-án gyakran jelzett a kapucsengő **Szécsényi Olivér** Tanár úr ajtaján. Boldogan állt fel a székről hol ő, hol a felesége Andrea, hogy ajtót nyisson az érkezőknek.

87. születésnapot ünnepelni gyűltünk össze, egykori tanítványok, régi gimnazista kisdíjakok. Évek óta jövünk ezen a jeles napon, hogy megköszönhessük Őt, ifjúkorunk meghatározó pedagógusát, aki oly sokat tett azért, hogy a zene mindennapjainkat beragyogja.

Sokat köszönhetünk neki, hiszen a vezénylete alatt ízleltük meg a kórusmuzsika, az együtt éneklés örömét, és örültünk a KÓTA által nekünk ítelt elismeréseknek. Nem volt olyan kórusverseny, amin ha elindított bennünket, ne a legmagasabb díjat hoztuk volna el! A Budapesti Teleki Blanka Gimnázium lánykarának elismert neve volt a kórusok között, akár a Kossuth Lajos Katona Főiskola vegyes kórusának, vagy a szépreményű BKV Ifjúsági Kórusnak.

Fegyelmezett munka folyt a kórusokban, a heti többszöri, több órás próbákat évente 2 „edzőtábor” is színe-

- Hálaének [Op. 272 (1994); Biblia]
Vegyeskar a 100. zsoltár szövegére Károli Gáspár fordításában

Arany Jánosnak ajánlva a soproni újratálalkozás örömére, és a jó-szomszédság jeleként.

- A zengő csudaerdő balladája [Op. 130 (1977); a szerző szövege]

Vegyeskar népi szövegek nyomán

A KISZ Központi Művészegyesülete felkérésére. Lantos Rezső emlékének ajánlva.

Összkar, vezényelt: Szilágyi Miklós

- Locarnói motetta (Örvendjete az Úrnak!) [Op. 86 (1972); a szerző szövege]

1972-73-ban a vegyeskari változat után készült a darabból zenekari és orgonakíséretes verzió is.

Ajánlása a Lutheránia énekkarnak szól, melynek ebben az időben Weltler Jenő volt a karnagya.

Keszei Babett

sította. Olyankor reggeltől estig énekelünk, próbáltunk, és mindig sikerült az adott városban kis, rögtönzött koncertet is adni.

Házasságok kötődtek, barátságok szövődtek az évtizedek alatt. Aztán hosszú időre vége lett. Tanár úr Egerbe ment tanszékvezetőnek. Az élet minket is más-más feladat elé állított, de az emlék erősen élt mindenkiben. Aztán az emlékből ismét valóság lett. Újra találkoztak az énekelni vágyók, és nyolc évig ismét a Tanár úr keze alatt daloltak, mint az **Ezüst Lant Kórus**, jelezve a halántékunkon megjelenő deres szálakat. Barátságból, szeretetből énekelünk, egyre több időt töltöttünk együtt.

Szécsényi Olivér tanár úr 1962-ben végzett a Zeneakadémián kitüntetéses diplomával. A hivatásos katonai pályát cserélte fel a muzsikával. Volt ének-zene tanár gimnáziumban, szakfelügyelő iskolákban, igazgató helyettes, és Egerben, a Főiskolán tanszékvezető. A KÓTA alapító tagja volt, sok társadalmi munkát végzett, és végez ma is tartalékos katonaként. Nagy öröm volt számára, hogy évekkel ezelőtt a Magyar Kultúra Lovagja címet is átvehette.

Életcélja a fiatalok zenei nevelése volt, és tette ezt olyan karizmatikus pedagógusként, akiért, és akihez ennyi év után is minden évben eljönnek tanítványai, hogy megköszönjék. Kedves Tanárunk ma is aktív! Megtanulta és használja a számítástechnika által nyújtott lehetőségeket. Napi kapcsolatban áll velünk a világhálón.

87. születésnapján húsznál többen látogattuk meg.

Előkerültek a régi történetek, videofelvételek, magnószalagok. Tanár Úr leült a zongorához, muzsikált és énekel nekünk, majd közösen daloltunk, egy – és több szólamban egyaránt. Nagyszerű este volt ismét. Reméljük, hogy még sok ilyen nagyszerű estében lesz részünk Tanár Úr születésnapján.

Szabó Józsefné

Egyes példányok (ára: 300,-Ft) beszerezhetők:

Nagykanizsán: Katona Noémi előadónál a Hevesi Művelődési Központban (Széchenyi tér 5-9.)

Pécsen: Pécsi Nevelők Háza Egyesület székházában (Pécs, Szent István tér 17.)

Tatabányán Saltzer Géza karnagnál és a Szerkesztőségben